

Kultur- och fritidsnämnden

Elisabet Lunde
Chef kultur- och fritidsförvaltningen
Elisabet.lunde@ekero.se

Förslag till yttrande - världsarvsplan Drottningholm 2021-2025

Dnr KFN20/56

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden antar remissyttrande daterat 2021-02-15, beträffande världsarvsplan Drottningholm 2021-2025

Sammanfattning av ärendet

Kommunen har för yttrande erhållit världsarvsplan 2021 – 2025.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande – Förslag till yttrande, världsarvsplan Drottningholm 2021-02-15.

Yttrande världsarvsplan Drottningholm, 2021-02-15

PM – Världsarvsplan Drottningholm

Ärendet

Det övergripande målet med en världsarvsplan är att säkerställa världsarvets fortsatta värden och en hållbar utveckling. Arbetet med att bevara, använda och utveckla världsarvsområdet berör flera parter och planen ska visa hur parterna tillsammans kan genomföra detta på ett långsiktigt hållbart sätt. Innehållet i planen bygger bl.a. på resultatet från senaste Period Reporting II, Operational guidelines och en ny aktuell analys av verksamheten.

Världsarvsplanen anger både mål för de närmaste fem åren samt visar på kritiska framgångsfaktorer på längre sikt.

Utifrån en aktuell analys av tillståndet för världsarvet, pågående och tillkommande projekt som påverkar världsarvet samt vision och framgångsfaktorer föreslås fyra målområden fram till 2025.

Dessa är:

- Stärkt besökarupplevelse
- Stärkt finansiering och stärkta samarbeten; partnerstrategi
- Förbättrad kommunikation och dialog; marknads- och kommunikationsstrategi

- Stärkt ledning och styrning

För att nå målområdena behöver bli följande åtgärder genomföras

- Etablera ett nytt besökscenter för att förstärka besökarupplevelsen och bidra till ytterligare kunskapspridning om världsarvet.
- Säkerställa att regionens tre världsarv har en gemensam resurs som är finansierad och som driver frågor som är gemensamma för de tre världsarven.
- Etablera en regional styrgrupp för länets alla världsarv.

I arbetet har deltagit representanter för Drottningholms slottsförvaltning, Drottningholms slottsteater, Statens fastighetsverk, Länsstyrelsen i Stockholm samt kultur- och fritidsförvaltningen Ekerö kommun. Samtliga parter ingår i Drottningholms världsarvsråd. Planen vänder sig i första hand till de organisationer som deltar i Världsarvsrådet.

Ekerö kommuns roll

Även om det är ett gemensamt ansvar för parterna att planen genomförs har dessa olika ansvarsområden.

Kommunen ansvarar för att Drottningholm tillvaratas i den fysiska planeringen, i översikts- och detaljplaner, och vid ny- eller ombyggnad av enskilda byggnader eller hela miljöer. Kommunen arbetar även för att kommunmedborgarna ska bli mer delaktiga i världsarven genom att utveckla dessa som besöksmål och uppmuntra verksamheter med direkt anknytning till det historiska kulturarvet.

Det innebär bl.a. att kommunen är starkt beroende av att Världsarvet Drottningholm, liksom världsarvet Birka och Hovgården, utvecklas i ett regionalt sammanhang. Idag är denna samordning inte tillfredsställande vilket innebär att länets tre världsarv driver sina egna frågor. Det finns därför ett stort behov av att stärka ledning och styrning av världsarvet Drottningholm och samordna detta inom länet tillsammans med länets övriga världsarv.

I samband med utbyggnad av förbifart Stockholm inrättades ett naturreservat som samtidigt blev världsarvets buffertzona. En buffertzona ska främst stärka skyddet och bevarandet av världsarvet, men i fallet Lovö stärker det även skyddet av det omgivande landskapet med starka historiska kopplingar till kungahusets försörjning. Här har kommunen en roll att bevaka detta.

I samband med planeringen av vägbyggnationerna har Trafikverket tagit fram två kulturarvskonsekvensbedömningar, så kallade Heritage Impact Assessments, HIA.

HIA:n lyfter upp ett antal förslag som berör förvaltningen av världsarvet Drottningholm som behovet av att ta fram en fysisk utvecklingsplan för att stödja en integrerad förvaltning av hela området av världsarvet, inkluderat buffertzonen.

Några frågor att beakta i denna är att tänka om när det gäller entrén till världsarvet från Ekerö som bör betraktas som en andra huvudentré till världsarvet. En sådan lösning skulle också öppna upp möjligheten att välkomna besökare som kommer från Ekerö till världsarvet.

När det gäller besöksmålsutvecklingen har området betydelse som arbetsgivare inom Ekerö kommun och länet. Flera olika företag och organisationer ser fördelar med att samarbeta med världsarvet och dess huvudaktörer där gemensamma ansträngningar kan leda till fördelar. Framöver kommer det bli allt viktigare att utveckla samarbeten och partnerskap med olika aktörer med syftet att stärka världsarvets verksamhet.

Planens beskrivning av behovet av en stärkt ledning och styrning av världsarvet Drottningholm gäller även hur världsarvsfrågorna hanteras inom kommunen. En stärkt intern organisation med handläggare och styrgrupp gör att världsarvsfrågorna får en samordnad och tydligare inriktning av kommunens roll i världsarvsarbetet. Förslagsvis bör representanter från kultur och fritid, stadsbyggnad och turism/näringsliv ingå i en sådan organisation.

Synpunkter och ställningstaganden

Förvaltningen anser att planen kan ligga till grund för ett arbete med världsarvets bevarande och utveckling fram till 2025.

Särskilt framhålls vikten av en regional samordning av världsarven i Stockholms län för att få tyngd i de åtgärder som råden pekar på för bevarande och utveckling. Det gäller både resurser och en samsyn och samordning för att tydliggöra världsarvens roll i den regionala utvecklingen och besöksnäringen.

Kommunen har att bevaka att naturreservatet och buffertzonen stärker skyddet för det omgivande landskapet och de historiska kopplingarna.

Ekerö kommun noterar att föreslagen utökad buffertzona för världsarvet på Lovön sammanfaller med influensområde Riksintresse för totalförsvarets militära del Lovön - TM0015, enligt 3 kap. 9 § miljöbalken. En tillväxt av försvarsmakten skulle kunna innebära motstående intressen.

En fråga för kommunen att beakta är en ny entré till världsarvet från Ekerö som en andra huvudentré till världsarvet. Det gäller inte minst när Förbifarten står klar då avfarterna kommer att öka tillgängligheten till världsarvet betydligt.

Tillgänglighetsaspekten och angöringar är en mycket viktig del för världsarvet. Inte minst utifrån en framtidsaspekt då den tillkommande Förbifart Stockholm, en breddad väg 261 och sannolikt en ombyggd Brommaplan kommer att generera ökade trafikflöden. Med två entréer till Världsarvet på sikt kommer trafikflöden, från såväl Brommaplan som från Förbifart Stockholm öka. Mot den bakgrunden är det av största vikt att fortsatt planera för gångtunnlar vid såväl Drottningholmsmalmen som vid Kanton samt planera för parkeringsmöjligheter inom dessa områden.

I samband med utvecklingen av Ekerövägen kan det bli aktuellt med bullerdämpande åtgärder. Viktigt att dessa bidrar till att verka för ett av målen som föreslås i världsarvsplanen såsom stärka besökarupplevelsen. Vidare bör bullerdämpande åtgärder stärka entrén från Ekerö och minska barriäreffekten där Ekerövägen skär genom världsarvet.

När det gäller frågan om att etablera ett nytt besökscenter har kommunen en viktig roll i att inkludera andra kulturmiljöer inkl. Birka- och Hovgården samt att utöka samarbetet med företag och organisationer i kommunen.

Beredning

Detta ärende har beretts gemensamt av kultur- och fritidsförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen och kommunikations- och näringslivsenheten.

Barnkonsekvensanalys

Bedömning görs att beslutet inte får påtagliga direkta eller indirekta konsekvenser för barn och det behöver därför ej göras en barnkonsekvensanalys.

Beslutet expedieras till

Kultur- och fritidskontoret
Planenheten
Kommunikationsenheten

Elisabet Lunde
Kultur- och fritidschef

Ann-Sofi Thurne Rundquist
Planstrateg SAT/MSA

Johan Elfver
Press- och näringslivschef